

Abstrakt

Evropský kontinent byl po staletí sužován náboženskými konflikty. Zatímco dříve se jednalo především o spory mezi katolickou a protestantskou církví, v současné době se stává jádrem konfliktů migrace osob do evropských zemí. A je to právě migrace, která s sebou do již fungující tradiční evropské společnosti přináší výrazné náboženské a kulturní odlišnosti. Jedním z konfliktů, který je aktuálně velmi diskutovaným tématem na evropské půdě, je i přítomnost náboženských symbolů ve veřejném prostoru. Zde se střetává náboženství nově přichozí, jež je symbolizováno muslimským šátkem, s náboženstvím tradičním, které je vyznáváno majoritou, a jež je ve veřejném prostoru zastoupeno symbolem křesťanského kříže. Spor však nevzniká jen mezi jednotlivými náboženstvími, ale rovněž mezi náboženstvími a principem sekularismu.

Cílem mé diplomové práce je analyzovat problematiku náboženských symbolů ve veřejném prostoru nejen z pohledu náboženské svobody, ale také z hlediska rovnosti a diskriminace, ochrany menšin, práva na vzdělání a rovnosti pohlaví, neboť se jedná o problematiku, kterou je nutné posuzovat v celé její šíři. V práci bude dále posuzována otázka, zdali je možné a za jakých podmínek lze omezit demonstrování náboženských symbolů ve veřejném prostoru a v této souvislosti se budu rovněž zabývat tzv. pětistupňovým testem, který Evropský soud pro lidská práva (dále jako jen „ESLP“) využívá při hodnocení této otázky. Práce se rovněž zabývá otázkou, zdali je možné na evropském kontinentě aplikovat jednotné řešení ve vztahu k přítomnosti náboženských symbolů ve veřejném prostoru.

Z provedené analýzy soudních rozhodnutí ESLP vyplývají pro oba výše uvedené náboženské symboly rozdílné závěry. Zatímco k symbolu křesťanského kříže přistupuje ESLP vesměs pozitivně a legitimizuje jeho demonstrování ve veřejném prostoru, na muslimský šátek nahlíží naproti tomu jako na symbol negativní, jež je hrozbou pro demokratické hodnoty evropských států. Předsudky, které vznikají v souvislosti s muslimským šátkem, tj. že je považován za symbol ohrožující základní hodnoty demokracie, zabraňují možnosti jeho vnímání a zasazení do celkového kontextu. Teprve až po samotném zhodnocení daného kontextu je možné správně posoudit, jaký bude mít náboženský symbol dopad na společnost v konkrétním případě.

Tato diplomová práce je členěna do tří kapitol. V první kapitole se věnuji mezinárodním, vnitrostátním a evropským pramenům, které se dotýkají náboženské svobody.

Dále se zde zaměřuji na samotný pojem náboženská svoboda, jeho rozdělením na náboženskou svobodu pozitivní a negativní, jeho dělením na tzv. *forum internum a forum externum* a s ním související omezení a posouzení jeho legitimacy při aplikaci tzv. pětistupňového testu ESLP.

V druhé kapitole podrobněji zkoumám propojenost otázky náboženské svobody se zásadou rovnosti a s ní související zákaz diskriminace. Kategorizuji diskriminaci na diskriminaci přímou a nepřímou, rovněž se zabývám pojmem náboženská menšina a možnostmi její ochrany.

V poslední kapitole, která je meritem mé diplomové práce, se věnuji již samotné problematice muslimského šátku a křesťanského kříže ve veřejném prostoru. Analyzuji judikaturu ESLP a hodnotím přístup, který je ve vztahu k uvedeným náboženským symbolům aplikován.

Metodicky práce vychází především z analýzy rozsudků ESLP, dále z české i zahraniční odborné literatury. K dané problematice jsou ve velké míře zastoupeny české a zahraniční odborné články. Zdrojem diplomové práce jsou také mezinárodní smlouvy, primární a sekundární prameny EU a vnitrostátní právní předpisy.